

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРОВ

(підпис)

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ»**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 24 Сфера обслуговування

(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа

(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Готельно-ресторанна справа

(назва однієї або декількох)

РОЗРОБНИК силабусу (кандидат філософських наук, доцент, викладач кафедри психології, філософії та суспільних наук)

В. Куц Віктор КУЦ
(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук

Протокол № 1 від 25.08. 2025 року

Завідувачка кафедри Олена ВЛАСЕНКО
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми 241 Готельно-ресторанна справа (кандидат економічних наук, доцент кафедри публічного управління, туризму та готельно-ресторанної справи)

О. М. Італ Олена МІТАЛ
(підпис)

ОК6. Філософія

Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	241 Готельно-ресторанна справа
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Готельно-ресторанна справа
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Курс та семестр вивчення	Курс 3, семестр: 5
Обсяг	3 кр. ЄКТС / 90 годин
Розподіл за видами занять	Лекції: 10 год., Семінарські: 20 год., Самостійна робота: 60 год.,
Форма семестрового контролю	Залік
ОК, що передують	Історія та культура України, Основи кримськотатарської мови та культури, Основи наукових досліджень, Соціальна відповідальність бізнесу,
Викладач	Віктор Анатолійович Куц, kuts.viktor@tnu.edu.ua
Кафедра	кафедри психології, філософії та суспільних наук e-mail: kaf_psp@tnu.edu.ua

Мета дисципліни

Формування у здобувачів наукового розуміння філософії як вершини духовної культури людства, отримання навичок: абстрактного мислення, аналізу та синтезу; критичного мислення; формування власної думки, як результату узагальнення закономірностей і тенденцій розвитку суспільства.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна та програмні результати навчання

Загальні та спеціальні компетентності формуються відповідно до інтегральної компетентності - здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

ЗК01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- ЗК03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Програмні результати навчання:

- РН 19. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.
РН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
РН 21. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
РН 22. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Філософія: людські виміри і сенс. Філософія та світогляд

Походження світогляду, його структура та роль в житті людини: міфологія та релігія як протофілософські типи світогляду, їх особливості; специфіка філософського світогляду і особливості філософського мислення. Предмет і метод філософії. Основні теми філософських роздумів. Історія філософії: давній світ, середньовіччя, новий час. Модерн. Філософія новітнього часу. Постмодерн і метамодерн. Головні напрями в філософії. Функції філософського знання. Структура філософії. Місце та роль філософії в сучасному світі. Цінність філософії для особи і суспільства.

Тема 2. Філософський зміст проблеми буття. Діалектика.

Світ як єдність об'єктивної дійсності і людських сутнісних сил. Філософський зміст категорії буття. Онтологія, її основні проблеми та категоричні визначення: буття і небуття. Сутність та існування. Основні види і форми буття. Матерія як вид буття і філософська категорія. Сучасна наука про будову, властивості, спосіб існування матерії. Матерія, рух, простір, час як атрибути матерії. Субстанціальна та реляційна концепції простору і часу. Генезис свідомості. Структура і рівні свідомості. Філософські закони. Метафізика і діалектика. Принципи діалектики. Альтернативи діалектики. Проблема єдності світу та її вирішення в історії філософії.

Тема 3. Сутність та структури процесу пізнання.

Проблема пізнання. Єдність елементів пізнання. Поняття практики і праксеологічний підхід до пізнання реальності. Форми і рівні практичної діяльності. Зміст практики і її функції. Проективний підхід в філософії:

творчість і проектування. Концепції творчості. Форми творчого синтезу. Проектна культура і проектна діяльність. Логіка і методологія наукового пізнання.

Тема 4. Свідомість як філософська проблема

Проблема походження і сутності свідомості у релігії, філософії та науці. Природа свідомості: відображення та його форми. Ознаки, структура та рівні свідомості. Функції свідомості. Самосвідомість: властивості та функції. Психофізіологічні основи свідомості. Свідомість та мозок. Феномен несвідомого у психіці людини, його природа, структура і функції. Особистість та її свідомість як об'єкт пізнання. Суспільна свідомість, її рівні та форми. Інтуїція як філософська та загальнонаукова проблема.

Тема 5. Філософські аспекти сталого розвитку суспільства

Сталий розвиток – ідеологія ХХІ століття. Філософія глобалізаційних тенденцій, їх соціальні наслідки. Глобальні проблеми людства: філософська складова. Глобалізаційна криза індустріальної цивілізації: мегазагрози та мегаризики. Нагальність формування етики довкілля та дискурсивної етики відповідальності. Головні принципи концепції сталого розвитку. Складові концепції сталого розвитку (економічна, соціальна, екологічна). Мультикультуральність і толерантність – невід'ємний елемент сталого розвитку. Єдність усього сущого як основа метамодернізму. Критерії сталого розвитку людства: індекс екологічної сталості та індекс соціально-економічної гармонії. Екологізація мислення. Ноосфера - закономірний етап розвитку людства.

Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		лекції	семінарські	самостійна робота
Тема 1	18	2	4	12
Тема 2	18	2	4	12
Тема 3	18	2	4	12
Тема 4	18	2	4	12
Тема 5	18	2	4	12
Усього годин	90	10	20	60

Політика курсу

Політика відвідування. Студент має відвідувати лекційні та практичні/семінарські заняття згідно розкладу, виконувати передбачені види

робіт та проходити поточний та семестровий контроль. Роботи, не виконані через відсутність студента на заняттях (окрім робіт, що передбачають колективне виконання, представлення чи обговорення або особливі умови виконання) можуть бути здані під час планових консультацій або через електронну платформу не пізніше, ніж за 10 календарних днів до дати семестрового контролю. При оцінюванні робіт, що здаються з порушенням терміну через відсутність на заняттях без поважних причин, застосовується понижуючий коефіцієнт 0,8.

Політика оцінювання. Оцінювання роботи студента здійснюється окремо за кожну виконану роботу, згідно встановлених критеріїв, в межах максимальної оцінки за цю роботу. Максимальна оцінка та критерії оцінювання за кожен вид роботи доводяться до відома студента на початку курсу.

Оцінювання презентацій, доповідей, опитувань, активності в аудиторії тощо здійснюється після їх представлення або наприкінці аудиторного заняття. Оцінювання своєчасно зданих письмових робіт та тестових контролів здійснюється протягом тижня після їх надання. Результати оцінювання оголошуються в аудиторії або через електронну платформу. Студент має право отримати від викладача пояснення щодо отриманих ним оцінок та висловити незгоду: для оцінок оголошених в аудиторії – безпосередньо після завершення заняття; при оголошенні через електронну платформу – протягом доби після отримання оцінки. При виникненні протиріч та неоднозначності в оцінюванні – вони вирішуються на користь студента. Студент має право опротестувати отриману оцінку у встановленому порядку.

Студент допускається до проходження семестрового контролю за умови, що сума балів, набраних за час проходження курсу та максимальної кількості балів за семестровий контроль, є більшою за 60. Перескладання семестрового контролю у встановленому порядку можливе тільки у випадку, якщо студент отримав незадовільну оцінку.

Політика щодо термінів виконання та перескладання. Виконання робіт має здійснюватися у встановлені та оголошені викладачем строки. Письмові роботи та тестові завдання, не виконані студентом своєчасно або через відсутність студента на заняттях можуть бути здані під час планових консультацій та/або через електронну платформу не пізніше, ніж за 10 календарних днів до дати семестрового контролю. При оцінюванні робіт, що здаються з порушенням терміну, або через відсутність на заняттях без поважних причин, а також робіт, повернутих на доопрацювання через суттєве порушення формальних вимог або вимог академічної доброчесності, застосовується понижуючий коефіцієнт 0,8.

З дозволу викладача, студент має право один раз повторно виконати завдання з метою підвищення оцінки. Якщо отримана при перескладанні оцінка є нижчою за попередню, то результат визначається як середнє двох оцінок.

Перескладання доповідей, презентацій, усного опитування, не передбачене.

Політика академічної доброчесності. При виконанні завдань студенти мають дотримуватися вимог академічної доброчесності. Окремі порушення у вигляді некоректного запозичення та посилання на джерела, а також низька унікальність роботи і зловживання засобами генеративного штучного інтелекту, є підставою для зниження оцінки. Для робіт, які містять ознаки фабрикації, фальсифікації та несамостійного виконання, подальше оцінювання здійснюється після отримання пояснень від студента.

Роботи, щодо яких встановлено порушення академічної доброчесності у вигляді академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації, роботи компілятивного характеру, роботи, повністю або в значній мірі створені штучним інтелектом, а також роботи, в яких виявлено використання інструментів штучного підвищення унікальності та маскування плагіату, не розглядаються і не оцінюються.

Під час проходження поточного та семестрового контролю студент має право користуватися тільки дозволеними викладачем засобами та ресурсами. Отримання будь-якої інформації від сторонніх осіб під час проходження контролю, а також використання заборонених засобів та джерел є підставою для відсторонення студента від проходження контролю без оцінювання його результатів.

Політика гнучкої траєкторії навчання та інклюзії. Студент має право на реалізацію гнучкої траєкторії навчання в межах курсу. Виконання окремих видів робіт, за погодженням з викладачем, може бути замінено на індивідуальний проект (або його частину), виконання науково-дослідної роботи, участь у заходах неформальної освіти тощо, тематика яких знаходиться в межах курсу. У виняткових випадках, зокрема для студентів з особливими потребами, замість аудиторних видів роботи може виконуватися та оцінюватися додаткове індивідуальне завдання. Заміна поточного та семестрового контролю на інші види робіт при реалізації гнучкої траєкторії навчання не передбачена.

Політика неформальної освіти. Результати навчання, отримані студентом в процесі неформальної/інформальної освіти, зокрема онлайн курсів, можуть бути зараховані у відповідному навчальному курсі. Результати, які відповідають окремій темі навчальної дисципліни зараховуються в

кількості балів, що не перевищує загальну суму балів по всіх видах робіт за цією темою. Результати, які розширюють та доповнюють зміст навчальної дисципліни можуть бути зараховані як самостійна робота. Якщо зміст неформального навчання частково співпадає з програмою дисципліни, то зараховується його частка, відповідно до змісту та обсягів. Для зарахування результатів, студент має попередити викладача про неформальне навчання, а по його завершенню - надати викладачу документ, що підтверджує результати неформальної освіти (оригінал та копію) не пізніше, ніж за 10 днів до дати семестрового контролю. Для зарахування результатів неформальної освіти в повному обсязі навчальної дисципліни здобувач має звернутися до деканату до початку семестру, в якому викладається відповідна дисципліна.

Оцінювання результатів навчання

Метою визначення загальних критеріїв оцінювання є уніфікація підходів до оцінювання досягнень студентів в межах освітньої програми. Для оцінювання окремих видів робіт застосовуються визначені критерії

Оцінювання окремих видів робіт

Усне та письмове опитування		Оцінка
Відповідь повна, змістовна та аргументована		5
Відповідь переважно розкриває зміст питання, достатньо аргументована		4
Відповідь достатньо повна і не містить суттєвих помилок		3
Відповідь неповна, наявні суттєві помилки		2
Відповідь фрагментарна, аргументація відсутня, наявні критичні помилки		1
Відповідь не відповідає запитанню або відсутня		0
Максимальна оцінка		5
Активність під час занять		Оцінка
Дуже висока активність		5
Висока активність		4
Помірна активність		3
Низька активність		2
Пасивна участь		1
Відсутність або відмова від участі		0
Максимальна оцінка		5
Доповіді, зокрема з презентаціями		Оцінка
Доповідь повна, змістовна та аргументована		4
Доповідь достатньо повна і не містить суттєвих помилок		3
Доповідь неповна, наявні суттєві помилки		2
Доповідь фрагментарна, наявні критичні помилки		1
Доповідь або презентація не відповідає завданню, вимогам академічної доброчесності або відсутня		0
<i>Відповідь на додаткові запитання викладача та інших студентів</i>		Коефіцієнт
Відповідь на всі запитання		1,1
Відповідь на більшість запитань		1

Відповідь на окремі запитання	0,8
Не відповів на запитання	0,6
<i>Якість доповіді</i>	
Викладення	1,1
Викладення з частковим читанням	1
Читання	0,9
<i>Якість презентації</i>	
Презентація відповідає завданню, оптимальна за обсягом, доповнює та розширює зміст доповіді (або презентація не передбачена у завданні)	1,1
Презентація в цілому відповідає доповіді та доповнює її	1
Презентація дублює доповідь, частково відповідає доповіді, недостатня за обсягом	0,8
Презентація відсутня або не відповідає доповіді	0,6
<i>Дотримання регламенту</i>	
Доповідь в межах регламенту	1
Доповідь суттєво перевищує регламент	0,8
Максимальна оцінка (округлюється до цілого)	5
<i>Письмові роботи / есеї / реферати тощо</i>	
Оцінка	
Завдання виконано в повному обсязі без помилок	5
Завдання виконано в достатньому обсязі і не містить суттєвих помилок	4
Завдання виконано частково або наявні суттєві помилки	3
Виконано окремі складові завдання або наявні критичні помилки	2
Зміст роботи не відповідає завданню, вимогам академічної доброчесності або робота не виконана	0
<i>Оформлення роботи</i>	
Коефіцієнт	
Повністю відповідає вимогам	1
Містить окремі порушення вимог	0,9
Містить суттєві відхилення від вимог	0,7
Не відповідає вимогам	0
<i>Обсяг роботи</i>	
В рекомендованих межах	1
Незначно відхиляється від рекомендацій	0,9
Значно відхиляється від рекомендацій	0,7
<i>Запозичення, джерела та посилання</i>	
В роботі використана достатня кількість авторитетних актуальних джерел на які є посилання	1
В роботі використана недостатня кількість джерел на які є посилання	0,9
Деякі посилання оформлені з помилками, наявні неактуальні/недостовірні джерела	0,8
Унікальність роботи низька, посилання оформлені з помилками	0,5
Посилання на джерела відсутні, використовуються неактуальні/недостовірні джерела	0
<i>Унікальність роботи</i>	
Відповідає вимогам	1
Не відповідає вимогам	0,7
Неприпустимо низька	0
Максимальна оцінка (округлюється до цілого)	5

Якщо робота передбачає застосування коефіцієнтів то отримана оцінка множитья на відповідні коефіцієнти.

Для завдань у формі тестів оцінка дорівнює сумі балів за правильні відповіді за результатами проходження тестування, а максимальна оцінка – максимальній сумі балів, яку можна отримати за проходження тесту за умови, що всі відповіді правильні.

Для розрахункових завдань, або комплексних завдань що складаються з декількох складових, які можуть оцінюватися незалежно загальна оцінка визначається як сума балів за виконані складові, а максимальна оцінка – максимальній сумі балів, яку можна отримати за успішне виконання всіх складових.

Для інших видів робіт, а також якщо характер і зміст роботи не дозволяє застосувати загальні критерії, критерії оцінювання обов'язково наводяться у завданні до виконання даної роботи.

Якщо максимальна оцінка за роботу не дорівнює граничній оцінці то здійснюється перерахунок кількості балів:

Кількість_балів=Гранична_оцінка*отримана_оцінка/максимально_можлива_оцінка

Приклади застосування критеріїв оцінювання та граничних оцінок:

1. Під час заняття студент проявив помірну активність (ставив окремі запитання, приймав участь в обговоренні). Згідно критеріїв отримана оцінка-3, максимально можлива-5. Згідно розподілу гранична оцінка 1. Результат становить $1 * 3 / 5 = 1$ бал.

2. Письмове опитування містило 2 питання. На перше запитання відповідь відповідь достатньо аргументована-4, на друге містить суттєві помилки-2. Максимально можлива оцінка за кожне запитання-5. Згідно розподілу гранична оцінка 3. Результат становить: $3 * (4+2)/(5+5) = 1,8 = 2$ бали.

3. Студент виступив з достатньо повною доповіддю – 3, відповів на більшість запитань $k_1=1$, вільно викладав зміст доповіді $k_2=1,1$. Максимально можлива оцінка-5. Згідно розподілу гранична оцінка 6. Результат становить: $6 * (3*1*1,1)/5 = 3,96 = 4$ бали.

Підсумкова оцінка розраховується як сума оцінок за всі виконані роботи по всіх видах. Загальна оцінка визначається за 100-бальною шкалою. Отримана оцінка за 100-бальною шкалою трансформується у 4-рівневу національну шкалу та шкалу ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	A	відмінне виконання
80-89		B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65		E	мінімально достатнє опанування курсу
30-59	не зараховано	FX	необхідне перескладання

Розподіл кількості робіт і граничних оцінок по темах та видам робіт

	Активність на заняттях	Опитування	Доповідь/ презентація	Поточний контроль	Самостійне завдання	Усього
Тема 1	2	3	12	12	5	100
Тема 2	2	3			5	
Тема 3	2	3	13	13	5	
Тема 4	2	3			5	
Тема 5	2	3			5	
Усього	10	15	25	25	25	100

Література

1. Указ Президента України Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
2. Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна» https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/SDG-leaflet-ukr_F.pdf
3. Резолюція Генеральної Асамблеї про цілі сталого розвитку https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Agenda2030_UA.pdf
4. Боголюбов В.М. Стратегія сталого розвитку: Підручник. Київ: НУБІП, 2018. 446 с.
5. Бойко О.П. Виміри духовності у сучасному світі: Філософія. Культура. Життя. Київ: Основа, 2020. 400 с.
6. Дойчик М.В. Філософія історії: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 192 с.
7. Огородник І.В., Огородник В.В. Історія філософської думки в Україні. Київ: Знання, 2019. 543 с.
8. Орвелл Джордж. 1984. Харків: Фоліо, 2022. 400 с.
9. Орвелл Джордж. Ферма тварин. Харків: Фоліо, 2022. 460 с.
10. Філософія: навч. посіб / Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б.Гавевська та ін. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.
11. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.